

Nr 151.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående beviljande av medel till ersättning åt envoyén W. A. F. Ekengrens sterbhus för ökade kontorskostnader vid beskickningen i Washington till följd av kriget; given Stockholms slott den 4 mars 1921.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av nedanstående utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredraganden hemställt.

GUSTAF.

Herman Wrangel.

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 mars 1921.

Närvarande:

Statsministern VON SYDOW, ministern för utrikes ärendena greve WRANGEL, statsråden ERICSSON, DAHLBERG, MURRAY, ELMQUIST, MALM, BERGQVIST, HAMMARSKJÖLD, EKEBERG, HANSSON.

Herr ministern för utrikes ärendena anförde:

De beskickningschefer, vilka icke bebo staten tillhörig fastighet, hava sedan krigsutbrottet i åtskilliga fall tillförts en betydande stegring i kanslikostnaderna, då den extra personal, som till följd av göromålens ökning måst anställas, nödvändiggjort en avsevärd utvidgning av tjänstelokalerna. Enligt gällande avlöningsstat för beskickningar och konsulat åligger det beskickningschef, där ej av staten inköpt eller förhyrt beskickningshus finnes, att av det med befattningen förenade ortstillägg bestrida

kostnaderna för kanslilokal, omfattande hyra, uppvärmning, belysning, städning m. m. Med hänsynstagande till att beskickningschefernas löneförmåner fastställts vid en tidpunkt, då arbetets omfattning krävde mindre kansliutrymme, har 1920 års riksdag med bifall till därom av Kungl. Maj:t gjord framställning å tilläggsstat för 1920 och å 1921 års riksstat beviljat förslagsanslag, högst, å respektive 20,000 och 30,000 kronor till bidrag åt beskickningschefer och lönade konsuler för ökade kontorskostnader. Förstnämnda anslagsbelopp har i sin helhet tagits i anspråk. Ehuru förhållandena icke medgiva ett exakt angivande av de krav, som komma att ställas på det sistnämnda anslaget, kan man likväl utgå från, att anslagets nuvarande belopp är för snävt tillmätt för att fylla sitt ändamål. Å tilläggsstaten för 1921 har till följd därav också för olika ändamål äskats ett belopp av 18,660 kronor till förstärkning av anslaget.

Vad angår ökningen av kanslikostnaderna vid beskickningarna, torde denna i särskild grad hava gjort sig märkbar vid beskickningen i Washington. Intill 1914 bestod kanslipersonalen därstädes av förutom ministern en legationssekreterare och ett skrivbiträde. Ett större eller tvenne mindre rum var därvid allt, som erfordrades för såväl arkiv som kansli. Den ökade arbetsbörda, som blev en omedelbar följd av kriget, och som nådde sin kulmen efter Amerikas Förenade Staters inträde i kriget, då Sverige fick sig anförtrott tillvaratagandet av de österrikisk-ungerska intressena, nödvändiggjorde anlitande i stor utsträckning av extra personal. I mars månad 1920 hade beskickningspersonalen stigit till icke mindre än 13 personer och utgjordes förutom av ministern av en legationssekreterare, en attaché, en kanslist, en militärattaché, en handelsattaché samt ett antal skrivbiträden. I och med personalökningen gjorde sig behovet av större kansliutrymme gällande. De olägenheter, som förorsakades av bristande utrymme, undanröjdes därigenom att beskickningens kansli, sedan vederbörligt tillstånd erhållits, flyttades till österrikiska ambassadhotellet, där fem rum togos i anspråk. Någon hyra för dessa behövde visserligen ej erläggas, men de avsevärda utgifterna för belysning, bränsle m. m., gjorde beskickningschefens skyldighet att bekosta kansliutgifterna ganska betungande. Sveriges dåvarande minister i Washington framlidne envoyén W. A. F. Ekengren gjorde också, med betonande av de dyra levnadsomkostnaderna och hans med anledning därav försvårade ekonomiska ställning, upprepade framställningar att bli helt och hållet befriad från bestridandet av kostnaderna för kanslilokalerna. En fördelning av dessa kostnader efter rättvisare grunder ställdes av dåvarande ministern för utrikes ärendena i utsikt, men gjordes beroende av riksdagens

ställningstagande till frågan och av den utredning, varmed envoyén anmodades inkomma.

Enligt vad envoyén Ekengren på sin tid meddelat, hade kostnaderna för kansliet till och med juni månad 1918 uppgått till 48⁵⁰ dollars per månad. Från den 1 juli sagda år till och med den 1 mars 1920 hade han för ändamålet utbetalt 3,360¹¹ dollars, vilket utgjorde omkring 160 dollars per månad eller 111⁵⁰ dollars i månaden utöver det normala. En fördelning av kanslikostnaderna på de olika utgiftsposterna ställde sig sålunda:

Uppvärmning	dollars 1,850 ⁰⁵
Belysning	> 358 ⁵¹
Städning	> 796 ⁶⁰
Handduk »service»	> 143 ²⁵
Dricksvatten och is	> 71 ⁵⁰
Reparationer	> 64 ²⁰
Flyttningskostnad	> 76 ⁰⁰

Dollars 3,360¹¹

På grund av envoyén Ekengrens fränfälle blev en mera detaljerad utredning av honom icke verkställd. I skrivelse den 6 sistlidne december månad har emellertid vår t. f. chargé d'affaires i Washington inkommit med en utredning i ärendet. Han fastställer däri, att vid en beräkning av de månatliga utgifterna för kanslikostnaderna från och med envoyén Ekengrens utnämning 1912 till och med utgången av juni månad 1918, då beskickningen på grund av utrymmesskäl flyttade till det österrikiska ambassadhotellet, kontorskostnaderna i genomsnitt uppgått till dollars 48⁵⁰ per månad. Ambassadhotellet disponerades visserligen hyresfritt, men för lokalernas städning, belysning, uppvärmning m. m. hade från och med den 1 juli 1918 till och med den 31 oktober 1920 utbetalats 4,013⁸² dollars, motsvarande 143³⁴ dollars i månaden. I detta totalbelopp hade inräknats dollars 76⁰⁰ för flyttningskostnader och dollars 64²⁰ för reparationer. Utgifterna för kanslilokal hade sålunde överstigit de under normala förhållanden erforderliga med 94⁸⁵ dollars i månaden. Den 1 november hade beskickningen, då uppsägning från vederbörande österrikiska myndigheter inom kort varit att förvänta avflyttat från ambassadhotellet till nuvarande lägenhet. Från och med denna dag till och med den 26 i samma månad, då envoyén Ekengren avled, hade kanslikostnaderna uppgått till 268⁶¹ dollars. För hyra, uppvärmning och belysning hade utbetalts ett sammanlagt belopp av 238³⁴ dollars samt för städning 30²⁷ dollars. Flyttningskostnaderna hade utgjort 166⁰⁰ dollars. Tillhoppa hade kanslikostnaderna från och med den 1 juli 1918 till och med den 26 november 1920 uppgått till 4,448⁴³ dollars. Under normala

förhållanden skulle desamma hava utgjort 1,400⁰⁴ dollars, vilket belopp således överskridits med 3,048³⁹ dollars.

De skäl, som föranledde riksdagens bifall till Kungl. Maj:ts proposition 1920 angående bidrag åt beskickningschefer och lönade konsuler för ökade kontorskostnader, måste anses föreligga jämväl i förevarande fall. Ur ersättningssynpunkt synes tvekan kunna råda endast rörande utgiftsposten för flyttningskostnader. I betraktande av nödvändigheten av att, för en effektiv kontroll av ärendenas handläggning, arbetet måste vara koncentrerat på en plats, var en flyttning av beskickningens hela kansli emellertid nödvändig och förorsakad av kriget samt det i samband därmed ministern lämnade uppdrag att tillvarataga de österrikiska intressena. Jag anser sålunda, att i detta fall även dessa kostnader böra av statsmedel gäldas.

Med hänsyn till omständigheten, att ministern i Washington måst till följd av rådande utomordentliga förhållanden inlytta i en kanslilokal av storlek vida utöver den i allmänhet erforderliga och i betraktande av de trots krigstidstillägg tvivelsutan i förhållande till levnadskostnaderna otillräckliga löneförmåner han åtnjutit, synes det mig vara en gärd av bilighet, att Ekengrens sterbhus beredes ersättning för de merutgifter, uppgående till dollars 3,048³⁹, envoyén Ekengren fått vidkännas för kansliet, sedan detsamma inrymdes i österrikiska ambassadhotellet.

Chefen för finansdepartementet, med vilken jag samrått, har förklarat sig icke hava något att erinra mot den av mig ifrågasatta framställningen.

På grund av vad jag sålunda anfört, får jag hemställa, det Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen

att som ersättning åt envoyén W. A. F. Ekengrens sterbhus för ökade kontorskostnader vid beskickningen i Washington till följd av kriget å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, av 12,000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemsställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Svante Hellstedt.